

Galerija Lek

Jože in Peter Ciuha

Grafike in kolaži

7. maj - 16. junij 2024

SANDOZ

Jože in Peter Ciuha

Oče in sin, tudi prijatelja in sodelavca v umetniškem ateljeju. Na ustvarjanje sta gledala kot na vznemirljivo potovanje k neznanemu. Pri tem sta na začetku ustvarjalnega procesa puščala vse poti odprte. »Ne veš, kaj bo nastalo,« sta menila. Vsak je stopal po svoje. Jože je svojo ustvarjalno pot sklenil pred devetimi leti, Peter še vedno potuje k neznanemu, na različne načine poizkuša preveriti in prevetriti lastno umetniško prakso in ji išče nove obraze, nove obrazce.

Jože Ciuha se je s svojim izjemno bogatim likovnim opusom uvrstil med najvidnejše slovenske likovne umetnike druge polovice dvajsetega stoletja. Ustvaril je izjemno fascinantno, docela samosvojo ter razpoznavno likovno ustvarjalnost, znotraj katere je obvladal vse od risbe, akvarelov in grafike do impresivnega slikarstva in monumentalnih mozaikov v javnih prostorih. Z risbami si je Jože Ciuha utiral zanesljivo pot k izraziti pripovednosti, ki jo je v nadaljevanju uspešno uresničil v drugih likovnih zvrsteh. V vseh pa je ohranjal in razvijal tiste najbolj razpoznavne likovne elemente svojega umetniškega rokopisa: svojevrstno stilizirane človeške like, simbole, znake in pismenke kot nepogrešljive člene svojih kompozicij, večinoma usmerjenih k figuralki. Neposredno se to gotovo zrcali na njegovih enobarvnih litografijah (črne in rjave), izbranih za pričujočo razstavo ob stoletnici umetnikovega rojstva.

Pogled nazaj, v preteklost, k izvoru njegovega likovnega izrazoslovja, nam pokaže, da so mladega Jožeta Ciuho najbolj usodno zaznamovala neposredna doživetja grozot vojne, soočenje s smrtjo in mrtvimi soborci. V svoji umetnosti je znal večče preplesti baladna občutja s ponekod izrazito ironičnim pogledom na svet in človeštvo. Bil je celovita umetniška osebnost, slikar, mislec, poet in pisatelj. V avtobiografski knjigi *Dolga pot o spominih kot pomembnem viru lastne ustvarjalnosti* zapiše: »So spomini, ki z njimi brezbolno opravijo požrešne pozabe. In so spomini, ki se vtisnejo v nas kot pečatni žig.«

Peter Ciuha je svoj likovni svet poskušal ves čas usmerjati k preizkušanju novih oblik vizualne umetnosti. Posebej v grafiki se je usmeril k raziskovanju novih izraznih možnosti, ki jih ponuja

z izredno naglacio razvijajoča se računalniška likovna praksa. Navdušile so ga možnosti, ki mu jih je ponudilo raziskovanje fraktalov v kombinaciji z grafičnimi izvedbami in natisi. Fraktali so primer matematično ustvarjenega sveta v računalniku – novega vesolja. Pritegnila ga je ta abstraktna tematika, ki je temeljila na znanstvenih raziskavah in ji je za podlogo služil fenomen kaosa. Hkrati pa se v svojem delu nenehno vrača k povsem klasičnim oblikam likovnih snovanj, k risbi, sliki, v novejšem obdobju pa se intenzivno posveča kolažem. Ta ustvarjalni postopek lepljenja izrezkov na podlogo sta v umetnosti začetka 20. stoletja uveljavila Picasso in Braque. Peter Ciuha je to likovno tehniko sestavljanja in lepljenja različnih kosov papirja namenil svojevrstnemu portretiranju. Upodobljeni liki zaživijo v sproščeni pozah, opazna je igrivost, s katero se avtor loteva njihovih upodobitev, ko s spretnim nizanjem različnih barvnih površin doseže razgibanost podob. Postopek kolažiranja od avtorja zahteva določene prilagoditve, ki jih terjata narava oziroma specifika te likovne zvrsti. Ustvarjalec mora znati spretno izrabiti nujne redukcije in poenostavitve, da z njimi ne bi zmanjšal želenih učinkov podobe, ampak jih ravno nasprotno – nadgradil. Avtor sam razlaga: »Ta dela so nastala v dveh letih poučevanja predmeta Študijsko risanje na novi fakultetni študijski smeri Vizualnih umetnosti in oblikovanja, ki jo je ustanovila Pedagoška fakulteta v Kopru, del Univerze na Primorskem. Posebnost študija je stalno povezovanje tradicionalnih veščin z novimi in alternativnimi pristopi. Primer tega je tudi vaja iz kolaža po modelu, ki opazovanje vidnega reducira na bistveno, saj zahteva skrajno poenostavitev oblik in barv. Od študenta torej zahteva abstrakcijo na osnove. Gre za edinstveno vajo, ki je za študente prvega letnika precej težka in edino prav je, da se jim pri delu pridružim. Doma imam skoraj neskončno distrakcij znotraj samega sebe in pomaga mi osredotočanje na skupno dejavnost. Rad delam z njimi, saj me rešijo pred fraktalnostjo v sebi, ki je tudi širše vseprisotni simptom življenja v sedanjem času.«

Izjemno in unikatno soočenje dveh samosvojih likovnih svetov, očetovega in sinovega, nam odpira in odstira tiste njune najbolj intimne izrazne prvine. Ta enkratni likovni dialog je hkrati poklon njenemu ustvarjalnemu tovarištvu in skupni želji po potovanju v neznano.

Iztok Premrov

Biografiji

Jože Ciuha

Rodil se je 26. aprila 1924 v Trbovljah, umrl je 12. aprila 2015 v Ljubljani.

Leta 1950 je diplomiral iz slikarstva na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani pri Francetu Miheliču in Gojmirju Antonu Kosu. Leta 1952 je na isti akademiji končal specializacijo za zidno slikarstvo pri Slavku Pengovu. Med letoma 1959 in 1961 je na univerzi v Rangunu (Mjanmar) študiral budistično kulturo in filozofijo.

Ciuhovo likovno delo je po tehnikah in motivih različno, a notranje enotno in zaznamovano z neomajno vero v človekov potencial ter humanistične vrednote. Razvil je posebno tehniko slikanja na pleksisteklo ter deloval v risbi, ilustraciji, akvarelu, grafiki, mozaiku in tapiseriji. Oblikoval je tudi gledališke lutke.

Jože Ciuha je bil izjemno samosvoj slovenski slikar, pisatelj, grafik in ilustrator, ki je živel med Parizom, otokom Šipanom in Ljubljano. Je med najbolj mednarodno priznanimi slovenskimi umetniki. Imel je več kot 400 samostojnih in skupnih razstav v galerijah in muzejih po vsem svetu. Portret njegovega ustvarjanja orisuje film Uroša Zavodnika – Jože Ciuha, Slikar svojega časa, RTV Slovenija, 2012.

Izbor nagrad in priznanj:

Levstikova nagrada za književno delo, 1966, Nagrada Prešernovega sklada, 1968, Jakopičeva nagrada, 1981, Grand prix na mednarodnem grafičnem bienalu, Seul, 1990, Nagrada Hinka Smrekarja za življenjsko delo na področju ilustracije, 2014, Častni meščan Ljubljane, 2014, Vitez lepih umetnosti in literature Republike Francije, Pariz, 1997, Avstrijski častni križ za znanost in umetnost 1. reda, Dunaj, 1999, Srebrni red za zasluge Republike Slovenije (posmrtno), 2015 Razstava v Leku je del niza razstav, ki bodo zaznamovale 100-letnico rojstva Jožeta Ciuhe.

Več: https://sl.wikipedia.org/wiki/Jože_Ciuha

Peter Ciuha

Rodil se je leta 1968 v Ljubljani. Leta 1992 je diplomiral iz slikarstva pri Janezu Berniku, leta 1997 je opravil specialko iz grafike pri Lojzetu Logarju ter leta 2016 magisterij videa pri Sreču Draganu, vse na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani (ALUO).

Od 2012 do 2017 je bil docent za predmet grafika na ALUO, od 2017 pa docent za vizualno umetnost na Univerzi na Primorskem (UP), kjer je od leta 2019 zaposlen na samostojnem študijskem programu Vizualnih umetnosti in oblikovanja, ki ga je ustanovila Pedagoška fakulteta v Kopru, del Univerze na Primorskem.

Izvedel je več kot 120 samostojnih in skupinskih razstav in predstavitev v Sloveniji in po svetu.

Umetniško raziskuje različne izrazne jezike – risbe, slike in tradicionalne grafike. Še posebno se posveča fraktalni geometriji, delu teorije kaosa, ki sta jo konec osemdesetih let utemeljila Benoit Mandelbrot in James Gleick.

Za odtise fraktalnih grafik je leta 1995 prvič prejel posebno priznanje na Mednarodnem grafičnem bienalu v Ljubljani, leta 2001 pa je priznanje prejel še za fraktalno instalacijo Maternica, ki je vsebovala tudi prototip barvnega klavirja. Maternica je kasneje postala prostor za terapijo v CUDV Draga na Igu. Za projektno delo v njej je leta 2007 delovna skupina prejela nagrado Blaža Kumerdeja na Zavodu za šolstvo RS.

Projekt vizualizacije glasbe na osnovi matematičnih zakonitosti harmonije je bil izhodišče za sodelovanje s Fakulteto za računalništvo in informatiko ter Fakulteto za elektrotehniko v Ljubljani ter predstavljanje projekta na več mednarodnih konferencah.

Izziv mu pomeni pedagoško delo na likovnem področju, zato je poučeval na osnovni šoli, visokih šolah ter fakultetah. Razvija svojo metodo Pet jezikov umetnosti.

Fraktalne grafike razvija v fraktalne animacije ter digitalne kolaže, ki jih je leta 2015 predstavil na umetniškem dogodku Slovenian Days v Azerbajdžanu ter na Utazu Art Award Biennale na Japonskem, kjer je 2018 in 2022 prejel posebno nagrado ter županovo nagrado.

Več: <http://www2.arnes.si/~soppciu/> in <https://www.flickr.com/photos/peter-ciuha/>

Lek d. d., Verovškova ulica 57, 1526 Ljubljana

info.lek@sandoz.com

www.lek.si/galerija-lek

Jože Ciuha

Pravljica, 1976, litografija, 57 x 70 cm

Humanist, 1977, litografija, 69,5 x 50 cm

Zrcalo, 1977, litografija, 70 x 50 cm

Mali princ, 1978, litografija, 50 x 34,5 cm

Relikvije, 1976, litografija, 56 x 38 cm

Ritual, 1976, litografija, 49,5 x 38,5 cm

Peter Ciuha

Agnesa, 2022, kolaž, 100 x 70 cm

Gaia, 2023, kolaž, 70 x 50 cm

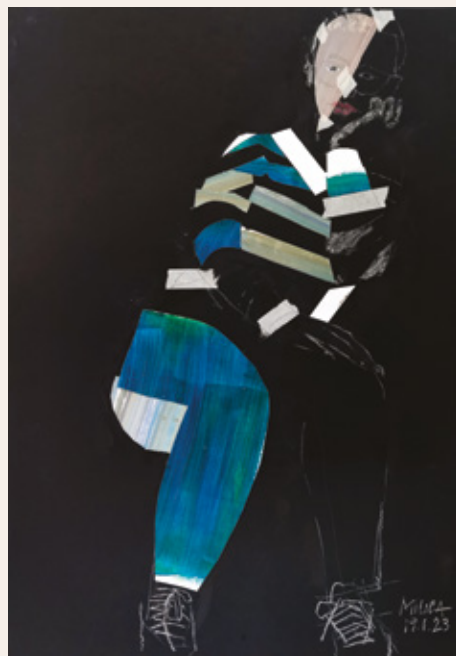
Katalina, 2024, kolaž, 70 x 50 cm

Mateja, 2024, kolaž, 70 x 50 cm

Milica, 2024, kolaž, 70 x 50 cm

Milica, 2024, kolaž, 100 x 70 cm